

THE RESTITUTION OF PARCHMENTS

On October 13, 2015 a conference was held in the Diocesan Museum in Płock titled *Pontifical – a Recovered Pearl of the Płock Middle Ages*. It was organised in connection with the return of this 12th century manuscript to Poland. The participants were specialists from Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw, Płock Theological College, as well as Professor Wojciech Kowalski from the Ministry of Foreign Affairs. The latter took this occasion to hand over twelve parchment pages with inscriptions which date from the 14th to the 18th century to the Director of the Theological College, Dariusz Majewski. The pages are part of an old manuscript stolen in spring 1940, i.e. about the same time as the recently restituted pontifical.

RESTITUCJA PERGAMINÓW

Wróciło dwanaście kart pergaminowych z XIV–XVIII w. zrabowanych w czasie II wojny światowej z Archiwum Diecezjalnego w Płocku.

Kilka miesięcy po odzyskaniu XII-wiecznego Pontyfikału Płockiego, w płockim Muzeum Diecezjalnym (13 października 2015 r.) odbyła się konferencja naukowa zatytułowana: *Pontyfikał – odzyskana perła płockiego średniowiecza*. Wykład wprowadzający wygłosił prof. dr hab. Wojciech Kowalski z Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Omówił podstawy prawne restytucji pontyfikału, a także przypomniał przebieg starań o powrót manuskryptu do Płocka, do czego doprowadziło zgodne współdziałanie ks. biskupa Piotra Libery, centrali Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie oraz ówczesnej konsul generalnej RP w Monachium Justyny Lewańskiej. Po zakończeniu swego wykładu prof. Kowalski zaskoczył wszystkich uczestników konferencji, wręczając dyrektorowi Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku, ks. Dariuszowi Majewskiemu, odzyskane właśnie z Niemiec dwanaście kart pergaminowych z zapisami powstałymi od XIV do XVIII w. Karty te są prawdopodobnie częścią dawnego kopiariusza, który został zrabowany z archiwum płockiego wiosną 1940 r. W tym to bowiem czasie pojawiła się w Płocku rekwizycyjna komisja ekspertów niemieckich z Królewca, w osobach dra Rudolfa Diescha, dyrektora tamtejszej biblioteki państwowej, dra Kurta Forstreutera, radcy archiwalnego oraz prof. Gotza von Selle, kierownika archiwum uniwersytetu królewieckiego. Ten ostatni nadzorował rabunek i wywiózł zbiory płockie, w tym i odzyskany pontyfikał, do Królewca. Stamtąd, pod koniec wojny, trafiły one drogą morską do Niemiec, gdzie uległy częściowemu rozproszeniu.

Dopiero ostatnio okazało się, że owych dwanaście stron znalazło się w Jenie, w Bibliotece Uniwersyteckiej. Jej pracownik powiadomił o znalezisku ks. Dariusza Majewskiego i dzięki dalszej współpracy z MSZ oraz Ambasadą RP w Berlinie karty mogły zostać zwrócone właścicielowi.

Po ich przekazaniu kolejni referenci kontynuowali bardzo interesującą analizę Pontyfikału Płockiego z różnych punktów widzenia. Prof. dr hab. Weronika Liszewska z warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych omówiła główne problemy konserwatorskie, ks. prof. dr hab. Leszek Misiarczyk z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie treść manuskryptu, ks. dr Andrzej Rojewski z Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku aspekty liturgiczne, ks. dr Andrzej Leleń (WSD) tajemnice zapisów muzycznych, a ks. prof. dr hab. Henryk Seweryniak z UKSW związane z zabytkiem kwestie teologiczne. Wszystkie wspomniane wykłady były nie tylko niezwy-

kle ciekawe, ale przede wszystkim uświadomiły słuchaczom, jak ważny w skali ogólnopolskiej zabytek powrócić na swoje miejsce.

Uczestnicy konferencji nie kryli oczekiwań, że w ślad za pontyfikałem oraz kartami pergaminowymi powrócą książki i manuskrypty utracone w czasie ostatniej wojny. Trzeba bowiem podkreślić, że z dawnych zbiorów Biblioteki Seminarium ocalało tylko kilka wypożyczonych przed wojną egzemplarzy. Jedynym zaś zabytkiem, jaki wrócił wcześniej do biblioteki, jest średniowieczna Biblia Płocka, wywieziona w tych samych okolicznościach co pontyfikał i odzyskane właśnie karty.

MK

Karta pergaminowa, fot. MSZ